

# РАЗВОЈ ЛОВНОГ ПРАВА У СРБИЈИ И ВОЈВОДИНИ\*

## DEVELOPMENT OF THE HUNTING LAW IN SERBIA AND VOJVODINA

*Зоран А. Ристић<sup>1</sup>, Милан Почуча<sup>2</sup>, Милош Беуковић<sup>3</sup>, Драган Божић<sup>1</sup>*

**РЕЗИМЕ:** *Лов као активност постоји од када и сам човек. Најпре се јавио као човекова потреба за преживљавањем. Прибављање хране себи и породици, односно племенској заједници развијало је методе и начине лова. Припитомљавањем дивљих животиња, из лова је практично настало сточарство. Друштвени развој омогућио је напредак и у развоју средстава за лов, као и настанак ловног права.*

*На просторима Србије организовани лов и ловно право имају традицију дужу од 130 година. Први Закон о лову донела је Народна скупштина Србије у Нишу, 16. јула 1898. године. Правно уређење ловства пратило је развој друштва и држава на овим просторима. Значај ловног права у савременим правним системима може се посматрати кроз интерес државе да правном регулативом у ловству пре свега заштити природне ресурсе и дивљач, уреди понашање и функционисање значајне друштвене групе, обезбеди еколошку заштиту итд. Нормативно уређење ловства у свакој савременој држави обавеза је и приоритет. Заштита природе и дивљачи, те стално унапређење ловних односа у друштву константан је задатак, како националног законодавства, тако и међународних организација које се баве ловом и ловним правом. Да би до правилног нормирања, развоја и заштите важних државних ресурса заиста и дошло, потребно је обезбедити сарадњу разних друштвених дисциплина и стручњака, почев од правника, шумарских стручњака, еколога, биолога, туризмолога и сл. Савремено ловство представља значајан извор прихода, али и маркетиншки изазов у представљању природних ресурса земље. Актуелни и важећи Закон о дивљачи и ловству Републике Србије из 2010. године требао би да омогући Србији да прати савремене трендове у овој области у Европи и свету.*

\* Рад је настао као резултат пројекта ТР-31084, финансиран од стране Министарства просвете и науке Републике Србије

<sup>1</sup> Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Трг Доситеја Обрадовића 3, Нови Сад; [www.dgt.uns.ac.rs](http://www.dgt.uns.ac.rs)

<sup>2</sup> Правни факултет Универзитета Привредна академија, Нови Сад.

<sup>3</sup> Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду.

*Ловно право и примена прописа незаобилазан су чинилац у заокруживању свих набројаних активности и дисциплина које су инволвиране у дефинисање, регулација, и стварање стратегијских праваца развоја националног ловног права и укључивање и интеграцију у међународни систем ловства.*

**Кључне речи:** Закон о лову, дивљач, ловна основа, ловна подручја, ловостај, међународни документи.

**ABSTRACT:** *Hunting as an activity exists since the man himself. It initially appeared as a human need for survival. Providing food for himself and his family or tribal community had been developing methods and ways of hunting. Domestication of wild animals practically had initiated livestock from hunting. Social development has enabled progress and development of tools for hunting, as well as the emergence of hunting law.*

*Organized hunting and hunting law on the territory of Serbia have tradition of more than 130 years. The first Law on Hunting was adopted by the National Assembly of Serbia, in Nis, 16 July 1898th. Regulation of hunting followed the development of society and state in this region. The importance of hunting legislation in modern legal systems can be observed through interest of the state to preserve nature resources and wildlife by the legal regulation of hunting, put in order behavior and functioning of important social group, ensuring environmental protection and so on. Normative regulation on hunting is obligation and priority in every modern state. Preservation of nature and game, and constant improving of hunting relations in society is a permanent task of national legislative institutions as well as international organizations involved in hunting and hunting rights. In order to achieve correct standardization, development and protection of important national resources, it is necessary to ensure the cooperation of various social science disciplines and professionals, from lawyers, forestry experts, environmentalists, biologists, tourismologists etc. Modern hunting is an important source of income, but also a marketing challenge in presenting the country's natural resources. Current and valid Law on Hunting of the Republic of Serbia from 2010 should enable Serbia to follow contemporary trends in this field in Europe and worldwide.*

*Hunting legislation and enforcement of regulations are the essential factor in completing all above listed activities and disciplines that are involved in defining, regulating, and the creation of national strategic directions for the development of hunting rights and inclusion and integration into the international system of hunting.*

**Keywords:** *Law on Hunting, game, hunting basics, hunting areas, closed seasons, international documents.*

## УВОД

Улога, значај и важност лова били су различити у појединим фазама социјалног развоја човечанства. Лов је као најстарије занимање, старо као и сам човек, увек имао једнаку важност за његов живот и опстанак. Жеља за ловом остала је код човека сачувана као инстинкт прадавног времена, када је његова цела егзистенција зависила од снаге да се одбрани од дивљих звери или од умешности да од уловљених животиња осигура храну и топлу одећу. Човеку је тада главно занимање био лов, од убијене дивљачи се хранио и одевао, а од костију правио оружје и оруђе. Тако је било све док човек није припитомио прву животињу и тиме ударио темељ сточарству.

У средњем веку лов прелази искључиво у руке владара и племства и тиме губи пређашњи карактер, те постаје саставни део витештва. То је време у коме се лов сматра једном од витешких дисциплина. Сам лов се развијао на штету сељака, којима је ова активност забрањивана под претњом све тежих казни, да би у 15. и 16. веку постао монопол виших друштвених класа. Кметови, као потлачени друштвени слој, трпели су штету од дивљачи и на својим усевиима, а да при томе нису имали право да их заштите. Због тога се дешавало да су, уз сву строгост и висину казне, они често ловили из нужде да би заштитили своје усеве, али и да би се прехранили.

Социјално-политички покрети пред крај 18. и у току 19. века доводе до ослобађања кметства и разрешења феудалних односа, а доносе и велики преокрет у погледу ловства. Лов постаје слободан и приступачан свакоме. Међутим, брзо се увидело да је, захваљујући преширокој слободи, страдала дивљач. Стога се баш у то време доносе први закони о лову, који узимају у заштиту дивљач, одређују границе и право ловљења и изглађују сукобе између ловаца и пољопривредника. Захваљујући развоју ловног права, ситуација се значајно поправила. Повећали су се фондови дивљачи, урађене су евиденције ловаца и ловног простора, а на неки начин је тиме заштићена и животна средина, што се може сматрати зачецима развоја еколошке свести.

Савремено ловство и ловно право обухваћени су читавим низом правних аката, како у свету, тако и код нас. Почев од Устава Србије као највишег правног акта у земљи, преко закона и подзаконских аката, регулише се ова област друштвеног деловања у нашој земљи. Имајући у виду догађаје у новијој историји Србије и Војводине, кроз развој правне регулативе нужно је било утврдити који су законски прописи престали да важе у овој области, а који су измењени и још увек су важећи у области ловног права.

У раду су обухваћени и међународни прописи који се примењују на територији Србије и Војводине.

## ИСТОРИЈСКИ РАЗВИТАК ЛОВНОГ ПРАВА У ЈУГОСЛАВИЈИ, СРБИЈИ И ВОЈВОДИНИ

### *Историјски развитак у Југославији*

Након завршетка Другог светског рата, Србија је ушла у састав нове државе Федеративне Народне Републике Југославије. Општи савезни Закон о лову Федеративне Народне Републике Југославије донет је 28. новембра 1947. године<sup>1</sup>. Овим законом дивљач се третира као општенародна имовина којом управља држава, у оквиру ловства, које се третира као грана народне привреде. Лов се одвијао на др-

<sup>1</sup> Закон је објављен у „Службеном листу ФНРЈ”, бр. 105/1947. а ступио је на снагу 3. децембра 1947. Непосредно се примењивао до доношења републичких закона о лову.

жавним ловиштима и ловиштима ловачких друштава. На основу овог закона, држава управља ловством и стара се о његовом планском подизању и унапређењу.

Скоро две деценије касније, 2. априла 1965. донет је Основни савезни закон о ловству<sup>2</sup> који је под ловством подразумевао „*љајење, зашћишиу, ловљење и коришћене дивљачи*“<sup>3</sup>. Дивљач се и даље сматрала друштвеном својином. Ловство је према намени подељено на спортско и привредно ловство са посебном наменом. У закону, поред општих одредби, налазе се и одредбе које уређују питање дивљачи, односно заштите дивљачи, питање лова, „спречавање и накнаду штете, ловну инспекцију и казнене одредбе. Ловиштем се газдује на основу ловно привредне основе (раније део друштвеног плана). Уводи се катастар ловишта. Надзор је поверен ловној институцији. Дивљач је класификована на дивљач високог и ниског лова. Ловишта установљавају општине и државни органи. Регулисано је изношење трофеја из земље, регулисана накнада штете од дивљачи и штете која се нанесе дивљачи, као и друга питања“<sup>4</sup>.

### *Историјски развитак у Србији*

У Србији је у средњем веку било пуно дивљачи. Владари и племство су имали доста прилика за лов, а лов су сматрали најплеменитијом друштвеном активношћу. Сељаци манастира Грачаница дужни су били ловити зечеве три дана у години. Најмилији лов власти је био лов соколима на препелице, јаребице, голубове, дивље патке, чапље, ждралове и др. Као птице ловице у то време у Србији се помињу јастребови, крагуљи, а најчешће соколови, које су хватани на далматинским и арбанашким кршевима и са муком обучавани. Већ у 11. веку, међу дворским звањима спомиње се соколар и псар. Право на лов имала је само највиша властела.

У турско време, у средњовековној Србији лов је био слободан. Међутим, као последица сеоба пред турским освајачем, земља је на многим местима опустела и дивљач се намножила у великом броју. Доцније, услед насељавања народа по претходно напуштеним, углавном планинским пределима, а уз слободан начин лова, корисна дивљач почиње све више да нестаје, нарочито висока.

Први прописи су донети у време владавине књаза Милоша Обреновића. Из овог периода не бележимо постојање јединственог правног акта који би на свеобухватан начин регулисао питање ловства. Донете наредбе превасходно су имале регионални карактер и представљале су покушај смањења прекомерног лова. Прва та-

<sup>2</sup> Објављен у „Службеном листу ФНРЈ”, бр. 16/1965. Савезна Скупштина усвојила је Закон о ловству на седници Савезног већа одржаној 2. априла 1965. године, док је Указ о проглашењу донет 4. априла 1965. године. Према одредбама које садрже чл. 51 и 59. овог Основног Закона о ловству, даном његовог ступања на снагу од 7. априла 1965. године, престао је да важи Општи Закон о ловству, донет 1947. године.

<sup>3</sup> Члан 1. став 1. Основног закона о ловству 1965.

<sup>4</sup> Видети детаљније Миодраг Зечевић, Ловно законодавство Србије и Црне горе и Југославије, Међународне конвенције и аутономни прописи ловачких организација (1918-2000), Ловачки савез Србије, Београд, 2003. стр. 97.

ква наредба издата је 1819. године и односи се на лов лисица и курјака.<sup>5</sup> Углавном, наредбе су се односиле на забрану лова одређене дивљачи, с тим да су наредбе које су се односиле на лов лисице и курјака, мотивисане штетама које су те животиње проузроковале сељацима. У једном делу мотивисане су биле и економским користима које је кнез Милош имао извозом кожа поменуте дивљачи.

Први пут свеобухватније је регулисано питање лова у заповестима књаза Михаила Обреновића од 25. маја 1840. године, где је уређено питање ловостаја, а лов на неку дивљач сасвим забрањен „*јер би њри неофраниченој дозволи лова сва дивљач у Србији била њошмањена*“<sup>6</sup>. Овај правни акт представља први пропис који се односи на целу Србију. Донетим указима и заповестима потврђена је стална забрана лова на јелене и кошуте од почетка Часног поста до Петровдана. У то време појављује се већи број ловаца у варошицама и градовима, углавном војних лица и државних чиновника, односно људи који су поседовали оружје. Касније, лову се прикључују и занатлије, трговци и остали.

Ова наредба замењена је Уредбом о лову коју је 13. јуна 1853. године издао кнез Александар Карађорђевић, а којом је још детаљније регулисано питање ловостаја.

Казнени закон, издат 1860. године, садржавао је и извесне прописе везане за лов, али је први Закон о лову донела Народна скупштина Србије у Нишу, 16. јула 1898. године. Овај Закон је потврдио, прогласио и објавио Александар Обреновић. Убрзо је донето и Упутство за његову примену. Закон је промовисао регални принцип лова, тј. да право ловљења дивљачи, као засебно право припада држави, без обзира на посед земље. Ловити се сме само са изричитом дозволом државних власти, сем на земљиштима која су ограђена било каквом оградом.<sup>7</sup>

Закон о лову Краљевине Југославије донет је 5. децембра 1931. године.<sup>8</sup> Тим Законом предвиђено је постојање државних ловишта и ловишта ловачких организација. На основу члана 96 овог Закона, предвиђена је бановска Уредба, која је имала снагу Закона (*Уредба са законском снагом*). За територију Дунавске бановине донета је Уредба о извршавању Закона о лову од 6. фебруара 1935. године, која је имала снагу закона.<sup>9</sup>

Закон о лову Народне Републике Србије, донет 12. новембра 1948. године („Службени гласник РС”, бр. 53/1948), преузима концепцију Савезног закона о праву лова и својини дивљачи, а садржи и више одредби које се односе на концепци-

<sup>5</sup> Кнез Милош Обреновић издао је наредбу Пожешкој нахији у којој се наређује: “да се имају убити лисице и курјаци, а коже слати кнезу Милошу”. Већ 1820. кнез Милош издаје наредбу: “да сваки кмет има, поред данка, да донесе капетану мешину курјака где је те дивљачи било и уз то да сваку пореску главу по две главе од врानе и других прождрљивих птица”. Сличне наредбе донете су 1829, 1831, 1832, и 1835. Углавном наредбе се односе на забрану лова одређене дивљачи јелена, кошуте, видре.

<sup>6</sup> Наређење је одштампано у „Новинама сербским” од 10. јунија 1840. у броју 24.

<sup>7</sup> Овај Закон допуњен је изменама од 28. марта 1904. године, „Српске новине”, бр. 78/1904. Њиме се укида помоћ ловачким удружењима.

<sup>8</sup> „Службене новине”, бр. 285/1931. године.

<sup>9</sup> „Службене новине Краљевине Југославије”, бр. 13/1935. године.

ју ловачке организације. Закон је донет на основу уставних овлашћења.<sup>10</sup> У овом Закону јасно су постављени елементи планирања лова, а то су: дивљач, ловишта и ловци. Јасно је утврђено шта ће се ловити, где ће се ловити и ко ће ловити. Основно гледиште по питању дивљачи јесте плански осигурати одгајање, по могућности што већег броја корисне дивљачи, од које ће се вишак прираста ловити и користити. Први пут се у неком законском акту дефинише предмет лова. Тако предмет лова може бити само длакава и перната дивљач оба пола.<sup>11</sup>

Овим Законом укинуте су, како стоји, високе закупнине, приватни и лични закупни лова, а дивљач је проглашена народном имовином. Ловишта су већином дата на управљање и коришћење ловачким удружењима, чији члан може бити сваки грађанин, осим осуђених лица.

На основу чл. 6 Закона о ловству донето је Решење о подели дивљачи на заштићену и незаштићену дивљач (*„Службени гласник РС”, бр. 32/1949*).

У Паризу је 18. октобра 1950. године наша земља потписала Међународну конвенцију о заштити птица, а Закон о ратификацији конвенције објављен је у *„Службеном листу СФРЈ”, бр. 6/1973*.

Следећи српски Закон о лову из 1966. године не залази у својинску природу, већ утврђује субјекте који се могу бавити ловством. У односу на претходни Закон, који је право лова дао ловачким и ловно-привредним организацијама, овај Закон је то право дао и шумско-привредним и пољопривредним организацијама, под условом да управљају земљиштем на ком је установљено ловиште. Поред утврђене класификације дивљачи на длакаву и пернату, Закон успоставља још једну поделу - на категорију дивљачи високог и ниског лова. Закон о ловству Републике Србије из 1966. је био на снази до 1973. године када је донет нови Закон о ловству.<sup>12</sup> У том периоду извршене су измене Закона (*„Службени гласник РС”, бр. 12/1967*) према којима су права Републике према ловству пренета на скупштине општине. Овај Закон је донет уз ослањање на Савезни основни закон о ловству из 1965. године. Најважнија новина Закона из 1973. године појављује се у одељку о ловиштимма за јеленску дивљач. Утврђено је да она не могу бити мања од 10.000 ха, а остала ловишта не могу бити мања од 3.000 ха. Ловишта на води, по Закону, не могу бити мања од 200 ха. Такође, као новина се појављује трофејни лист, односно исправа којом се на законит начин врши изношење трофеја из ловишта. Овај Закон важио је за подручје Србије, без аутономних покрајина.

<sup>10</sup> Видети, чл. 74, тач. 3, Устава Републике Србије.

<sup>11</sup> Законом је таксативно побројана длакава и перната дивљач која се сматра предметом лова. Све остале врсте животиња које нису набројане у закону не сматрају се предметом лова, дакле, не лове се. Међутим, поред побројане дивљачи закон је направио и поделу на заштићену и незаштићену дивљач. При том закон наводи да се заштићена дивљач не сме гонити, хватати и убијати за време ловостаја. Видети чланове 5. и 6. Закона о лову. 1948.

<sup>12</sup> Српски Закон о ловству који је донет 13. јуна 1973. године, а објављен у *„Службеном гласнику СР Србије” бр. 24/1973*.

Нови уставни положај република у федерацији, настао доношењем Устава из 1974. године, наметнуо је потребу доношења новог Закона о ловству.<sup>13</sup> И овај Закон важио је за подручје Србије без аутономних покрајина. Једна од новина овог Закона је да се вук, лисица, дивља мачка, сива врана и сврака могу ловити целе године. Закон о ловству Србије донет 1976. године утврђује претпоставку - надлежност ловне инспекције општине у вршењу послова ловне инспекције и детаљно уређује овлашћења ловочувара. Након одређених измена ради прегледности, Закон о ловству је добио и свој пречишћен текст објављен у „Службени гласник Србије“, бр.23/1986. године.

Нови Закон о ловству Србије<sup>14</sup>, Скупштина Србије донела је 1993. године. Основна новина била је да су се ловишта по овом Закону додељивала ловачким удружењима преко Ловачког савеза Србије.

Доношењем Устава Републике Србије 1990. године и Закона о ловству 1993. године, покрајински закони о ловству су стављени ван снаге, а ова област је уређена јединствено. Према овом Закону, надзор над извршавањем одредби, прописа и других аката, донетих на основу њега, врши републичко министарство надлежно за послове ловства, док инспекцијски надзор врши ловна инспекција.

### *Историјски развој у Војводини*

За Војводину је од 1883. године важио мађарски Закон о лову, који је формално био на снази до 5. децембра 1931. године, када је донет нов Закон о ловству, који је добио обавезну примену тек 15. фебруара 1935. године, доношењем Уредбе за извршавање Закона о ловству (звала се „Правила Савеза ловачких удружења за Дунавску бановину“). Сам Закон подељен је на осам глава: 1. Опште одредбе; 2. Ловно-полицијске одредбе; 3. Надзор и заштита лова; 4. Накнада за лов и штете од дивљачи; 5. Унапређење ловства; 6. Казнене одредбе; 7. Прелазна наређења и 8. Завршне одредбе.

У општим одредбама говори се о праву лова, које је спојено са правом својине земље и припада сопственику земљишта. Даље се набраја дивљач која долази под удар Закона, а дели се у три категорије: дивљач заштићену ловостајем, незаштићену дивљач и звери. Дата је дефиниција сопствених и општинских ловишта, а регулисан је начин давања лова под закуп. Законским одредбама фиксиран је ловостај. Даље у тексту, Закон говори о јавном надзору лова, који у бановинама врши бан, а за целу државу министар шума и рудника.

У четвртој глави наводи се да је овлашћеник лова дужан плаћати како ловну штету, тако и штету од дивљачи по бановинама. У петој глави говори се најпре о удружењима и савезима ловачких удружења који се имају образовати по бановинама. Ловачка удружења морају бити удружена у савезе, а ови у Средишњи савез.

<sup>13</sup> На седницама оба већа Скупштине Србије 24. новембра 1976. године изгласан је Закон о ловству. Објављен је у „Службеном гласнику СР Србије“, бр. 51/76.

<sup>14</sup> Указ о проглашењу Закона о ловству Србије донет је 27. маја 1993. Закон је објављен у „Службеном гласнику РС“, бр. 39/93.

Казнене одредбе на крају Закона утврђују казне које могу бити новчане или казне затвора, или и једне, и друге, према тежини кривице.

У прелазним наређењима регулишу се углавном односи ловства у крајевима који ће још неко време задржати регални систем. Ту се поред ловачке карте предвиђа још и “допуштање за лов”, које се издаје за срез, бановину или више бановина, а убрани новац иде у Ловачки фонд. Из завршних одредби треба истаћи да „Закон добија на снази у појединим бановинама заједно са бановинском уредбом, која се има донети најдаље у року од шест месеци иза обнародовања Закона“.

На својој седници од 20. децембра 1971. године, Скупштина САП Војводине донела је Закон о ловству<sup>15</sup> који се примењивао се од 1. јануара 1972. године.

На седници Већа удруженог рада и Већа општина Скупштине САП Војводине од 19. априла 1977. године донет је Указ о проглашењу Закона о ловству САП Војводине<sup>16</sup>, а измене и допуне овог Закона о изменама и допунама Закона о ловству прихваћене су и објављене у „Службеном листу САП В“, бр. 19/1989. године. Поред овог Закона, постојао је и читав низ подзаконских аката који су били претходно донети и који нису били у супротности са донетим законом.<sup>17</sup>

## САВРЕМЕНО ЛОВНО ПРАВО У СРБИЈИ

### *Закон о дивљачи и ловству Србије из 2010. године*<sup>18</sup>

Актуелни и важећи Закон о дивљачи и ловству Републике Србије поделио је послове у области ловства на територију Србије без аутономних покрајина и територију аутономних покрајина. Аутономна покрајина на основу законских одредби, преко својих органа:

#### 1. Установљава ловишта у ловним подручјима;

<sup>15</sup> Објављен у „Сл. лист САП Војводине“, бр. 22/1977.

<sup>16</sup> Објављен у „Сл. лист САП Војводине“, бр. 11/1977.

<sup>17</sup> Правилник о садржини ловно-привредне основе („Сл. лист САП Војводине“, бр. 11/1972); Правилник о издавању трофејног листа за трофеје од дивљачи („Сл. лист САП Војводине“, бр. 11/1972); Наредба о одређивању када се пси и мачке сматрају скитницама („Сл. лист САП Војводине“, бр. 11/1972); Решење о одређивању које се птице сматрају певачицама, односно птицама корисним за пољопривреду и шумарство („Сл. лист САП Војводине“, бр. 11/1972); Наредба о трајној забрани ловљења ретких и проређених врста дивљачи и ловостаја на заштићену дивљач („Сл. лист САП Војводине“, бр. 8/72; 1/73; 6/74; 20/74 и 12/76); Упутство о легитимацији ловног инспектора („Сл. лист САП Војводине“, бр. 7/1972); Даном ступања на снагу Закона о ловству САП Војводине, престају да важе: Закон о ловству САП Војводине („Сл. лист САП Војводине“, бр. 22/1971; 8/1972 и 17/1974); Правилник о садржини и катастру ловишта („Сл. лист САП Војводине“, бр. 11/1972); Измене и допуне Закона о ловству САП Војводине извршене су 1989. године. Године 1989. усвојен је Статут Ловачког савеза Војводине, а ловство је уведено као редован предмет на Пољопривредном факултету у Новом Саду

<sup>18</sup> Важећи Закон о дивљачи и ловству у Србији објављен је у „Сл. гласнику РС“, бр. 18/2010. од 26. марта 2010. године.

2. Установљава ловиште на захтев једног правног лица које је власник површине земљишта и испуњава услове из овог закона;
3. Даје сагласност на ограђивање ловишта;
4. Даје право на газдовање ловиштем једном кориснику ловишта који испуњава услове из овог закона;
5. Доноси програм развоја ловног подручја за ловна подручја;
6. Даје сагласност на ловну основу за газдовање ловиштем (у даљем тексту: ловна основа), програм газдовања за ограђени део ловишта и програм насељавања дивљачи;
7. У складу са Стратегијом и програмима развоја ловних подручја ближе уређује критеријуме за утврђивање броја ловних карата које се дистрибуирају по појединим ловиштима у оквиру ловног подручја;
8. Обезбеђује подстицајна средства за унапређење заштите и гајења дивљачи од покрајинског значаја у складу са својим актима и врши расподелу тих средстава;
9. Обезбеђује средства за надокнаду штете коју ван ловишта проузрокује ловостајем заштићена дивљач;
10. Даје сагласност да се може ловити ловостајем заштићена дивљач која се налази на неловним површинама, односно површинама ван ловишта;
11. Врши инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона у ловиштима преко ловног инспектора.

Послови из става 1. овог члана врше се као поверени.<sup>19</sup>

Према закону ловна подручја се установљавају на целој територији Републике Србије. Најважнији разлог за то је спровођење јединствене ловне политике и одговарајућих мера заштите, гајења и унапређивања газдовања ловном привредом и дивљачи у целини.<sup>20</sup>

Установљавање ловишта према Закону врши се на начин да ловиште може бити отворено или заграђено. Приликом установљавања морају се испунити законом прописани услови у погледу величине самог ловишта. Отворена ловишта не могу бити мања од 2.000 ha, осим ловишта посебне намене и ловишта на површини регистрованог рибњака. Ловиште на површини регистрованог рибњака не може бити мање од 200 ha. Ограђено ловиште не може бити мање од 300 ha, осим ловишта посебне намене. Ловиште се не може ограђивати без сагласности Министарства, а на територији аутономне покрајине надлежног покрајинског органа.<sup>21</sup>

Како би се одредио носилац права на газдовање ловиштем, надлежно министарство, односно надлежни орган на територији покрајине расписује јавни оглас за давање права на газдовање ловиштем. Јавни оглас за давање права на газдовање ловиштем припрема и доставља на објављивање Министарство, односно надлежни покрајински орган, у року од 30 до 90 дана пре истека периода на који је

<sup>19</sup> Члан 6 Закона о дивљачи и ловству Србије.

<sup>20</sup> Видети члан 31 Закона о дивљачи и ловству Србије.

<sup>21</sup> Ibidem, члан 32.

дато право на газдовање ловиштем. Јавни оглас из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”. Правно лице дужно је да уз пријаву на јавни оглас достави и доказе о испуњавању услова из члана 38. став 2. овог закона, као и програм улагања у ловиште за период на који се ловиште даје на газдовање.

У случају да се на јавни оглас за давање права на газдовање ловиштем јави више правних лица која испуњавају услове из члана 38. став 2. овог закона, предност при додели права на газдовање ловиштем има правно лице које у програму улагања има највећу планирану вредност улагања у ловиште.

Изузетно, предност у добијању права на газдовање ловиштем има правно лице које испуњава услове из овог закона, а које је правни следбеник досадашњег корисника ловишта који је ловиштем газдовао до дана ступања на снагу овог закона и који је испунио све обавезе прописане планским документом на основу кога је газдовао тим ловиштем, уколико се ловиште установљава на површини постојећег ловишта. Комисију за избор корисника ловишта коме се даје право на газдовање ловиштем образује министар, односно старшина надлежног покрајинског органа. Одлуку о избору корисника ловишта коме се даје право на газдовање ловиштем доноси министар, односно старшина надлежног покрајинског органа, на предлог комисије.

Ловна основа је плански документ на основу кога се врши заштита и гајење дивљачи, уређивање и одржавање ловишта, лов и коришћење уловљене дивљачи и њених делова у ловишту. Ловна основа за ловиште које се налази у националним парковима и другим заштићеним природним добрима мора бити усклађена са прописима којима се уређују мере заштите и начин коришћења националног парка и прописима којима се уређује заштита природе. Корисник ловишта дужан је да донесе ловну основу која мора бити усклађена са програмом развоја ловног подручја у оквиру кога се то ловиште налази. Ловна основа нарочито садржи: назив ловишта, одређивање бонитета ловишта, бројно стање ловостајем заштићених и трајно заштићених врста дивљачи у ловишту, циљеве газдовања ловиштем и мере за остваривање циљева, мере гајења и заштите дивљачи, план одстрела дивљачи, план уређивања и одржавања ловишта и мере за спречавање штета на дивљачи и штета од дивљачи и економско-финансијски план газдовања. Корисник ловишта дужан је да за наредни период донесе ловну основу најкасније четири месеца пре истека времена за који је донета претходна ловна основа. Корисник новоустановљеног ловишта дужан је да донесе ловну основу у року од 90 дана од дана потписивања уговора. Корисник ловишта дужан је да у ловној основи евидентира све извршене радове у ловишту најкасније до 30. априла текуће године за претходну годину. Средства за израду ловне основе обезбеђује корисник ловишта. Ловна основа доноси се за период од 10 година.<sup>22</sup>

Корисник ловишта дужан је да донесе годишњи план газдовања ловиштем (у даљем тексту: годишњи план) усклађен са ловном основном. Годишњи план садржи нарочито: назив ловишта, резултате газдовања ловиштем у претходној ловној години, бројно стање ловостајем заштићених и трајно заштићених врста дивљачи у ловишту, мере гајења и заштите дивљачи, план одстрела дивљачи, план уре-

<sup>22</sup> Видети члан 47. Закона о дивљачи и ловству Србије

ђивања и одржавања ловишта и мере за спречавање штета на дивљачи и штета од дивљачи и економско-финансијски план газдовања. Годишњи план доноси се за период од 1. априла текуће године до 31. марта наредне године. Корисник ловишта дужан је да пре израде годишњег плана утврди бројно стање дивљачи у ловишту на начин прописан програмом развоја ловног подручја, а утврђено бројно стање прикаже у годишњем плану као матични фонд на почетку ловне године.

Средства за израду годишњег плана обезбеђује корисник ловишта. Забрањен је лов дивљачи пре доношења годишњег плана.

Стручне послове газдовања ловиштем врши лице са лиценцом за обављање стручних послова газдовања ловиштем запослено код правног лица које је регистровано за обављање стручних послова у ловству. Лице из става 1. овог члана је службено лице које врши дужност наоружано службеним оружјем, у складу са овим законом и прописима којима се регулише оружје и муниција.

Министар ближе прописује начин организовања стручне службе за газдовање ловиштем.

Ловочуварска служба обавља послове заштите и уређивања ловишта, као и гајења и заштите дивљачи у ловишту. Функционално надлежно лице у оквиру ловочуварске службе је ловочувар који се поставља у сваком ловишту, као службено лице са одговарајућом лиценцом. Ловочувар је запослен код правног лица регистрованог за обављање ловочуварских послова. Правно лице код кога је ловочувар запослен дужно је да ловочувару изда легитимацију на прописаном обрасцу. Ловочувар врши дужност наоружан службеним оружјем, у складу са овим законом и прописима којима се регулише оружје и муниција.

Министар ближе прописује начин организовања ловочуварске службе, изглед службене униформе ловочувара, изглед и садржину легитимације и ознаке ловочувара, врсте и правила употребе службеног оружја ловочувара, начин задуживања и раздуживања службеним оружјем, врсте друге опреме ловочувара, садржину и изглед обрасца записника о извршеној или покушаној незаконитој радњи и потврде о привременом одузимању ствари.

Право на коришћење подстицајних средстава имају корисници ловишта и друга правна лица која се баве унапређивањем ловства (у даљем тексту: корисници средстава). Корисници средстава уз пријаву на оглас прилажу пројекат, односно план за реализацију мера утврђених програмом. О коришћењу подстицајних средстава Министарство, односно надлежни покрајински орган, са корисником средстава закључује уговор.

### **Правилник о установљавању ловишта<sup>23</sup>**

Правилник као правни подзаконски акт о установљавању ловишта доноси се на основу захтева једног правног лица које је власник земљишта, у складу са законом којим се уређује ловство. Акт о установљавању ловишта садржи нарочито:

<sup>23</sup> Правилник је објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“, број 80/10., од 2. новембра 2010. године.

1. Назив ловног подручја у коме се ловиште налази;
2. Назив ловишта;
3. Врсту/тип ловишта, у складу са чланом 6. овог правилника;

Ловишта се установљавају тако што у погледу коришћења простора могу бити: (1) отворена, (2) ограђена; у погледу намене могу бити: (1) ловишта посебне намене, (2) ловишта на површини регистрованог рибњака, (3) ловишта која се установљавају на основу захтева власника земљишта у складу са законским условима, (4) остала ловишта;

Ловишта у односу на надморску висину и конфигурацију терена могу бити: (1) равничарска ловишта - до 200 m надморске висине, (2) брдска ловишта - од 200 m до 600 m надморске висине, (3) планинска ловишта - од 600 m до 1.200 m надморске висине, (4) високопланинска ловишта - преко 1.200 m надморске висине.

4. Опис граница ловишта;
5. Укупну површину ловишта,
6. Ловостајем заштићене и трајно заштићене врсте дивљачи које се налазе у ловишту у време установљавања ловишта;
7. Геотопографску подлогу у дигиталном растерском облику у размери 1:50.000;
8. Карту ловишта у дигиталном и штампаном облику.<sup>24</sup>

Акт о установљавању ловишта на површинама које су проглашене заштићеним природним добром и представљају заокружену природну целину, односно на површинама које заједно са површином заштићеног природног добра чине заокружену природну целину и испуњавају услове за установљавање ловишта, поред података из члана 10. овог правилника садржи и податке о успостављеним режимима заштите, описе површина обухваћених режимима заштите и карте ловишта са површинама на којима су успостављени одређени режими заштите.

Спровођење ловног газдовања обавља се под условом да је :

1. Обезбеђена одговарајућа гаранција у вредности почетних фондова ловостајем заштићених врста дивљачи, обрачунатој по прописаној висини накнаде (банкарска гаранција, залог, хипотека, акције, осигурање или други одговарајући облик гаранције);
2. Обезбеђена стручна и ловочуварска служба за газдовање ловиштем;
3. Донет програм улагања у ловиште за период на који се ловиште даје на газдовање, усклађен са програмом развоја ловног подручја;
4. Обезбеђено спровођење ловног газдовања у погледу прописаних мера заштите, управљања, лова, коришћења и унапређивања популација дивљачи у ловишту, заштите, очувања и унапређивања станишта дивљачи и заштите, уређивања и одржавања ловишта, у складу са законом којим се уређује ловство и посебним прописима.<sup>25</sup>

<sup>24</sup> Видети чланове 8. и 9. Правилника о установљавању ловишта.

<sup>25</sup> Ibid, члан 11.

Припрему и достављање јавног огласа за давање права на газдовање ловиштем на објављивање, као и остале радње везане за спровођење јавног огласа врши министарство надлежно за послове ловства, а на територији аутономне покрајине надлежни покрајински орган, у складу са законом којим се уређује ловство. Јавни оглас за давање права на газдовање ловиштем се спроводи тако што се уз пријаву на јавни оглас достављају докази о испуњености услова из члана 11. овог правилника, а који се односе на:

1. Упис у регистар привредних субјеката, у складу са законом којим се уређује регистрација привредних субјеката;
2. Обезбеђивање стручне и ловочуварске службе;
3. Обезбеђивање одговарајуће гаранције у вредности почетних фондова ловостажем заштићених врста дивљачи обрачунатој по прописаној висини накнаде;
4. Програм улагања у ловиште за период на који се ловиште даје на газдовање који мора да буде усклађен са програмом развоја ловног подручја;
5. Доказ да је подносилац пријаве на јавни оглас правни следбеник досадашњег корисника ловишта који је ловиштем газдовао до ступања на снагу закона којим се уређује ловство и који је испунио све обавезе прописане планским документом на основу кога је газдовао тим ловиштем, уколико је ловиште установљено на површини постојећег ловишта;
6. Доказ да се против подносиоца пријаве на јавни оглас не води истражни поступак за привредни криминал.

## ЛИСТА ВАЖЕЋЕ ЗАКОНСКЕ РЕГУЛАТИВЕ ВЛАДЕ РС И СКУПШТИНЕ АПВ У ОБЛАСТИ ЛОВНОГ ПРАВА

1. Закон о дивљачи и ловству (*“Службени гласник РС”*, бр. 18/2010., од 26. марта 2010. године);
2. Закон о шумама (Скупштина Републике Србије 7. октобра 2010, *„Службени гласник РС”*, бр. 30/2010);
3. Закон о пољопривредном земљишту (Скупштина Републике Србије 2006, *“Службени гласник РС”*, бр. 62/06. и бр. 41/2009., од 2.06. 2009);
4. Закон о пољопривредном и руралном развоју (*“Службени гласник РС”*, бр. 41/2009., од 2. јуна 2009. године);
5. Закон о ветеринарству (Скупштина Републике Србије од 25.10.2005, *“Службени гласник РС”*, бр. 91/05) и Закон о измене и допуне Закона о ветеринарству од 7.05.2010. и *“Службени гласник РС”*, бр. 30/10);
6. Закон о туризму (*“Службени гласник РС”*, бр. 36/2009., и 88/2010);
7. Закон о култури (*“Службени гласник РС”*, бр. 72/2009);
8. Закон о добробити животиња (*“Службени гласник РС”*, бр. 41/2009., од 2. јуна 2009. године);
9. Закон о заштити природе (*“Службени гласник РС”*, бр.36/2009) и Закон о изменама и допунама закона о заштити природе (*“Службени гласник РС”*, бр. 88/2010);

10. Закон о заштити животне средине (“Службени иласник РС”, др. 135/2004., и 36/2009);
11. Закон о фонду за заштиту животне средине (“Службени иласник РС”, др. 72/2009);
12. Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (“Службени иласник РС”, др. 135/2004., и 88/2010);
13. Закон о процени утицаја на животну средину (“Службени иласник РС”, др. 135/2004., и 36/2009);
14. Закон о заштити ваздуха (“Службени иласник РС”, др.36/2009., од 15. септембра 2009);
15. Закон о водама (“Службени иласник РС”, др. 30/2010., од 7. маја 2010);
16. Закон о просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године (“Службени иласник РС”, др. 88/2010., од 23. новембра 2010. године);
17. Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (“Службени иласник РС”, др. 135/2004);
18. Закон о управљању одпадом (“Службени иласник РС”, др. 36/2009., и 88/2010);
19. Закон о заштити од буке у животној средини (“Службени иласник РС”, др. 36/2009., и 88/2010);
20. Закон о националним парковима (“Службени иласник РС”, др. 39/1993., 44/1993, *и рестао да важи, осим одредби чл. 6. и 7. и описи подручја националној парку, а до доношења посебних закона - Закона - 36/2009-76*);
21. Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године (“Службени иласник РС”, др. 13/2011);
22. Национална стратегија одрживог развоја (“Службени иласник РС”, др. 57/2008. од 3. јуна 2008. године);
23. Правилник о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја (“Службени иласник РС”, др. 85/2009. од 19. октобра 2009. године);
24. Правилник о обрасцу службене легитимације чувара заштићеног подручја (“Службени иласник РС”, др. 84/2009. од 15. октобра 2009. године);
25. Закон о оружју и муницији (“Службени иласник РС”, др. 9/1992.,39/93., 53/93; 67/93; 48/94 и 44/98, а примењује се од 1. јануара 1999);
26. Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта (“Службени иласник РС- Међународни уговор”, др. 102/07);
27. Стратегија развоја шумарства Републике Србије (*Влада Републике Србије 2006*);
28. Правилник о проглашавању ловостајем заштићених врста дивљачи, трајању ловне сезоне ловостајем заштићене врсте дивљачи у отвореним и ограђеним деловима ловишта и полигонима за лов дивљачи, као и мерама заштите и регулисања бројности популација трајно заштићених и ловостајем заштићених врста дивљачи. (*Правилник је објављен у „Службени иласник РС”, број 75/10., од 20. октобра 2010. године.*)

## **Листа важеће законске регулативе за ловачке организације**

1. Закон о удруживању, зборовима и договорима објављен 19.09.1931. године када је и донет и ступио на снагу, а објављен је у редовном броју „Службени листи др. 225/1931 године”.
2. Закон о изменама и допунама Закона о удруживању, зборовима и договорима од 18.09.1931. године проглашен је 24. марта 1931. године, а донет 10. марта 1931. године.
3. Закон о удружењима, зборовима и другим јавним скуповима („Службени листи ДФЈ” др. 65/1945) од 25. августа 1945. године.
4. Закон о изменама и допунама Закона о удруживању, зборовима и другим јавним скуповима од 1. априла 1947. године.
5. Указ о проглашењу Основног Закона о удружењима грађана од 4. априла 1965. године („Службени листи СФРЈ” др.116/1965).
6. Указ о проглашењу Закона о удруживању грађана у удружења, друштвене организације и политичке организације које се оснивају за територију СФРЈ од 25. јула 1990. год. („Службени листи СФРЈ” др. 42/1990).
7. Указ о проглашењу Закона о удружењима грађана од 28. децембра 1972. год. („Службени листи СРС др. 53/1972).
8. Закон о изменама и допунама Закона о удружењима грађана („Службени листи СРС” др. 30/1977).
9. Закон о друштвеним организацијама и удружењима грађана („Службени листи СРС” др. 51/2009), од 14. јула 2009. године.

## **Листа републичких закона од непосредног интереса за ловство Србије**

1. Закон о оружју и муницији (“Службени листи РС” др.9/1992). Закон је мењан у делу о износу новчаних казни за привредне преступе и прекршаје. Извршене су измене и допуне Закона и објављене у “Службени листи РС” др. 53/93; 67/93; 48/94 и 44/98. Пречишћен текст је објављен у “Службени листи РС” др. 44/98, а одредбе чл. 6. став 4. Закона примењују се од 1. јануара 1999. године.
2. Указ о проглашењу Закона о шумама од 28. септембар 1989. год. (“Службени листи РС” др.45/1989).
3. Закон о заштити природе (“Службени листи РС” др. 29/1988).
4. Закон о заштити животиња од заразних болести које угрожавају целу земљу (“Службени листи СФРЈ” др. 43/1986).

## **Листа националних и међународних документа ловачких асоцијација**

1. Кодекс ловаца Југославије донела је Скупштина Ловачког савеза Југославије (ЛСЈ) 13. децембра 1996. у Пожеги, којим је стављен ван снаге кодекс ловаца Југославије усвојен од стране Скупштине ЛСЈ у Аранђеловцу 4.12.1982. године.
2. Кодекс ловаца Србије усвојен на Скупштини Ловачког савеза Србије у Суботици 26. јуна 2004. године.

3. Статут међународног савета за лов и очување дивљачи (СИС) усвојен на Генералној скупштини СИС-а 20. маја 1993. год. у Кракову (Пољска), а стављен је ван снаге Статут који је усвојен на ванредној Генералној скупштини 27. маја 1979. године у Атини.

## ПРОПИСИ ЛОВАЧКОГ САВЕЗА СРБИЈЕ, ЛОВАЧКИХ УДРУЖЕЊА И МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, МЕЂУНАРОДНИ ДОКУМЕНТИ

### *Листа аката ловачког савеза Србије*

1. Статут Ловачког савеза Србије, 1993., 27. децембар 2009. године.
2. Правилник о коришћењу ловишта којима газдује Ловачки савез Србије преко ловачких удружења од 11. март 1996. године.
3. Правилник о ловачким одликовањима Ловачког савеза Србије, 27. јун 2003., и 17. јул 2008. године.
4. Правилник о програму и условима за полагање ловачких испита (*Ловачке новине, др.7-8/2000., мај 2007*)
5. Правилник о програму и начину полагања испита за оцењивање трофеја дивљачи, (*Ловачке новине, др. 1-2/2001, др.9-10/2008, сџр. 20*).
6. Правилник о оцењивању трофеја дивљачи, (*Ловачке новине, др. 1-2/2001, др.9-10/2008, сџр. 21*).
7. Правилник о заштити на раду у стручној служби Ловачког савеза Србије.
8. Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака у стручној служби Ловачког савеза Србије.
9. Правилник о основама стручне и ловочуварске службе ловачких удружења, (*Ловачке новине, др.12/2000*).

### *Акта ловачких удружења*

1. Статут ловачког удружења
2. Правилници и друга акта ловачких удружења:
3. Правилник о организацији и раду секције (друштва) ловачког удружења;
4. Правилник о пријему и престанку чланства;
5. Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности чланова ловачког удружења;
6. Правилник о организацији, систематизацији послова и раду стручне службе удружења;
7. Правилник о гајењу, заштити и коришћењу дивљачи;
8. Правилник о ловочуварској служби ловачког удружења и друго.

## **Прописи министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије**

1. Наредба о ловостају дивљачи (“Службени гласник РС” бр. 93/1993. од 14.10.1993. године, бр. 84/93; 22/99; 32/99; 19/02).
2. Правилник о садржини и начину израде ловне основе ловишта, ловне основе ловног подручја и годишњег плана газдовања ловишта (“Службени гласник РС” бр. 13/1994) од 15.01.1994. и бр. 11/95.
3. Правилник о условима под којима ловац туриста може ловити и изводити обуку ловачких паса у ловиштима на територији Републике Србије (“Службени гласник РС” бр. 33/1994).
4. Правилник о висини штете за бесправно уловљену или уништену дивљач (“Службени гласник РС” бр.13/1994), од 20.01.1994. године.
5. Правилник о условима и мерама за хумано хватање и уништавање паса и мачака луталица (“Службени гласник РС” бр. 29/1994) од 12.04.1994.
6. Правилник о обрасцу легитимације и службеног одела ловочувара (“Службени гласник РС” бр. 13/1994) од 17.01.1994. године и бр. 11/95.
7. Правилник о обрасцу дозволе за лов крупне дивљачи, обрасцу, садржини и начину издавања пропратнице, односно трофејног листа и начину вођења евиденције трофеја и о издатим трофејним листовима (“Службени гласник РС” бр. 13/1994) од 17.01.1994. године и бр. 11/95.
8. Дозвола за лов, пропратнице за уловљену дивљач, евиденција трофеја и издатих трофејних листова, трофејни лист, (“Службени гласник РС” бр. 14/1994. од 2. фебруара 1994).
9. Упутство о спровођењу мера за спречавање штета које дивљач може причинити имовини и људима (“Службени гласник РС” бр. 33/1994) од 27. априла 1994. године.
10. Обрасци о плану и гајењу дивљачи (“Службени гласник РС” бр.13/1994).

### **Најзначајнији домаћи закони који утичу на Сектор ловства**

- Устав Републике Србије (1990., од 8. новембра 2006),
- Закон о шумама (1991., од 7. октобра 2010),
- Закон о заштити природе (2009., и 2010)
- Закон о заштити животне средине (2004., и 2009),
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (2004., и 2010),
- Закон о процени утицаја на животну средину (2004., и 2009),
- Закон о наслеђивању (1995)
- Закон о ловству и Закон о дивљаћи и ловству(1993., и 2010)
- Закон о водама (1991., и 2010)
- Закон о пољопривредном земљишту (1992., 2006., и 2009)
- Закон о националним парковима (1993., и 2009)
- Закон о оружју и муницији (1992., 1993., 1994., 1998., и 1999)
- Закон о добробити животиња (2009)

- Закон о туризму (2009., 2010)
- Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године (2010)

### **Најзначајније међународне обавезе које утичу на сектор шумарства и ловства**

- Агенда 21 (1992)
- Оквирна конвенција УН о климатским променама (1992), Закон о потврђивању Кјото Протокола уз Оквирну конвенцију Уједињених нација о промени климе („Службени гласник РС”, бр. 88/2007., и бр. 38/2009)
- Конвенција о биодиверзитету (1992)
- Конвенција о прекограничном загађивању ваздуха на великих удаљеностима (1979., „Службени лист СФРЈ - Међународни уговори”, бр. 11/1986)
- Конвенција о заштити светске културне и природне баштине (1972., „Службени лист СФРЈ- Међународни уговори”, бр. 6 /1974)
- Резолуције Министарске конференције о заштити шума у Европи (1990, 1993, 1998, 2003)
- Директива Савета Европе бр.43/92 о заштити прир. ст. и станишта дивље флоре и фауне (1992)
- Директива Савета Европе бр.409/79 о заштити дивљих птица (1979)
- Директива Савета Европе бр.105/99 о тржишту шумског репродуктивног материјала (1999)
- Директива Савета Европе бр.2158/92 о заштити шума ЕУ од пожара (1992)
- Директива Савета Европе бр.3528/86 о заштити шума ЕУ од атмосферског загађења (1986)
- Директива Савета Европе бр.1615/89 о успостављању информационо-комуникативног система о европским шумама (1989)
- Директива Савета Европе бр.89/68 о оквирном закону земаља чланица у класификацији дрвне сировине (1968)
- Директива Савета Европе бр.1232/98 о статистичкој класификацији производа по активностима у Европској економској заједници (1998)
- Натура 2000

### **Међународне конвенције**

Од међународних конвенција наслеђених из времена СФРЈ, а које се односе на област ловства, и данас су важеће:

1. **Конвенција о мочварама** које су од међународног значаја, нарочито као станишта птица мочварица (*Конвенција усвојена у Рамсару - Иран 2. фебруара 1971. године, а ратификована 1977. године*).

Ову врсту конвенције ратификује Влада, а не Парламент, тако да ју је ратификовало Савезно извршно веће, а Уредба о ратификацији конвенције објављена је у (*“Службеном листу СФРЈ, - Међународни уговори”, бр. 9/1977*).

Ова Конвенција има за циљ очување мочвара које представљају станиште птица мочварица. Она обавезује све потписнике да на својој територији означе одговарајуће мочваре које се укључују у Списак мочвара од међународног значаја. Конвенција се мора схватити и шире, тако да се предмет Конвенције - заштита мочварних станишта - непосредно повезује, не само са заштитом птица мочварица, већ и са заштитом екосистема мочвара. То укључује и заштиту водених и мочварних биљака, вегетације у целини, као и комплетну животињску компоненту ових специфичних станишта. Приликом избора за Списак мочвара од међународног значаја, критеријуми избора се могу посматрати према еколошком, ботаничком, зоолошком и хидролошком значају.

Конвенција је имплементирана у републичком законодавству о заштити животне средине и заштити природе. Међутим, мора се указати на чињеницу да птице мочварице за време сезонских миграција прелазе границе више држава, да представљају међународно богатство у складу са овом Конвенцијом. Она се залаже за заштиту мочвара заједничком усклађеном политиком и акцијама, што упућује на логички закључак да би норме ове Конвенције требало да спроводи савезна држава. При томе, мора се истаћи да су локалитети на подручју Југославије, а сада Србије, као што су Обедска бара и Лудошко језеро уврштени у листу мочвара од међународног значаја, док је Царска бара као објекат од прворазредног значаја уврштена у Списак европских и северноафричких водених станишта.

2. **Међународна конвенција о заштити птица** (Конвенција је усвојена у Паризу 18. октобра 1950. године. Закон о ратификацији Конвенције је објављен у "Службеном листу СФРЈ", бр. 6/1973).

Конвенција о заштити птица има једставну структуру: увоз, извоз, пренос, трговина, коришћење птица (чл.3 и 4), забрану или ограничену употребу одређених поступака чијом се применом уништавају или масовно заробљавају, односно муче птице (чл.5), контролу фактора који могу да проузрокују уништавање птица (чл.10), резервати птица за размножавање на води и копну, исхрану и одгој младих (чл.11).

Одређене одредбе конвенције упућују на надлежност суверене државе, а не њених конститутивних елемената (чл. 3 и 5 Конвенције). При томе се указује на то да је Конвенција имплементирана у Законима о ловству република. Заједничко тим законима је да се уређује заштита, узгој, лов и коришћење дивљачи, уређивање и одржавање ловишта, с намером да се у оквиру заштите природе очува равнотежа дивљачи и биљног света. Закони имају посебан део о дивљачи и заштити. То је листа дивљачи којом су обухваћене и птице. Те листе представљају основ за разврставање птица у односу на врсту, степен и начин заштите. Закон прописује мере и забране и ограничење поступања у циљу заштите птица (трајна забрана лова и ловостај). Посебно се набрајају врсте дивљачи које није дозвољено ловити преко целе године. У законима није регулисано питање продаје птица заштићених Конвенцијом и предузимање мера да би се трговина таквим птицама ограничила.

3. **Конвенција о међународној трговини угроженим врстама дивље фауне и флоре** (скраћено CITES или Вашингтонска конвенција, усвојена на Конференцији у Вашингтону од 12. фебруара до 2. марта 1973. године, а ратификовани “*Службени листи СРЈ - Међународни ујовори*, бр. 11/2001).

Ова Конвенција је споразум којим се обезбеђује међународна сарадња у заштити одређених врста дивље фауне и флоре од прекомерне експлоатације путем међународног промета. Југославија није потписала ову конвенцију, али се при састављању списка врста од међународног значаја она мора имати у виду.

Додатак (Appendix) I садржи списак врста које су у опасности да ишчезну под стварним или потенцијалним утицајем трговине.

Додатак II садржи списак врста које (а) мада сада нису угрожене, могу то постати уколико њихов промет није строго ограничен (регулисан) на начин који обезбеђује усаглашеност коришћења и опстанка, и (б) друге врсте, чије је ограничење промета потребно ради ефикасности контроле промета врста по критеријумима под (а).

Додатак III садржи списак врста за чије су ограничење промета заинтересоване поједине чланице, за шта им је потребна међународна сарадња.

4. **Конвенција о заштити европског (дивљег) живог света и природних станишта** (или тзв. Бернска конвенција, Берн, 1979) међународни је споразум о очувању врста флоре и фауне у природи и њихових природних станишта, нарочито оних чија заштита захтева међународну сарадњу. Југославија је није потписала, али су њене категорије врста од помоћи при утврђивању листе врста од међународног значаја.

Додатак I садржи списак строго заштићених биљних врста, које треба да подлежу посебним законским и управним мерама заштите, укључујући забрану брања, сакупљања, сечења или чупања, као и присвајања и промета.

Додатак II садржи списак строго заштићених животињских врста, које треба да подлежу посебним законским и управним мерама заштите, укључујући забрану хватања, држања, узнемиравања и сл. као и присвајања (поседовања) и промета.

Додатак III садржи списак животињских врста које треба да подлежу посебним законским и управним мерама заштите, укључујући ловостај и друге мере регулације експлоатације, а по потреби привремене или локалне забране као и регулације промета и држања.

5. **Конвенција о очувању миграторних врста дивљих животиња** (“*Службени листник РС - Међународни ујовори*”, бр. 102/2007), или скраћено CMS, или Бонска конвенција, донета у Бону, 23. јуна 1979. године) међународни је споразум, настао из бриге за оне врсте животиња које се селе преко или изван граница националних јурисдикција, односно прихватања да државе треба да буду и морају да буду заштитници миграторних врста животиња које живе у оквиру граница њихове јурисдикције или их прелазе. То значи да очување и коришћење миграторних врста дивљих животиња захтева здру-

жену делатност свих земаља у оквиру чијих граница јурисдикције такве врсте проводе макар и део свог животног циклуса (преамбула Конвенције).

Додатак I представља попис угрожених миграторних врста за које је потребно обновити станишта, отклонити, компензовати или умањити негативне утицаје, односно препреке које им отежавају или онемогућавају сеобе као и спречити, смањити или сузбијати утицаје који их угрожавају или би могли да угрозе, укључујући и сузбијање или истребљење већ увезених егзотичних врста. Хватање таквих врста се забрањује, осим за потребе науке, вештачког размножавања или опстанка, задовољавања потреба традиционалних корисника који од тога живе и у изузетним временски и просторно ограниченим случајевима.

Додатак II је попис миграторних врста птица чији је статус заштите неповољан и чије очување и коришћење захтева међународни споразум, односно врсте чији би статус заштите значајно био унапређен међународним споразумом.

Стране потписнице повремено усвајају споразуме којим се регулишу нека специфична питања као што је на пример Споразум о заштити афро-евроазијских водених птица селица (CMS 1994. *Agreements on the Conservation of African-Euroasian Migratory Waterbirds*, proposal, *Bon UNEP/CMS Secretariat* pp 56). За реализацију тог Споразума, доносе се међународни планови активности (Action Plans) за специфична питања. На пример, План активности за дивље патке (Anatidae) – IUCN/WRB 1994. *Action Plans: Anatidae IUCN, the World Conservation Union, Environmental Law Centre*.

## ЗАКЉУЧАК

Развој ловног права на овим просторима уско је везан са настанком и стварањем држава и њихових друштвених уређења. Прве наредбе и заповести које се везују за лов и дивљач потичу из друге половине 19. века. Друштвени поредак тог времена одређује и сам карактер лова, ловног права и односа законодавца према тој области. У то време лов је био привилегија богатих, док је сеоско становништво најчешће имало обавезу лова на штеточине.

Двадесети век представља заокрет у односу на питање лова и дивљачи. Доносе се први закони који имају важност на читавој територији Србије. Законима се покушава уредити област лова и дивљачи, пре свега кроз спречавање и кажњавање криволова и увођење ловостаја. Промене настале након Другог светског рата, посебно у области друштвеног уређења Југославије и Србије као једне од република у федерацији значајно су утицале на ловно право и његов развој. Догађања са краја 20. и с почетка 21. века одредила су модеран приступ ловству, ловачким организацијама и самој дивљачи. Припадност и повезаност Србије са међународним ловачким организацијама значајно је испред повезаности Србије као државе са ЕУ и осталим међународним организацијама савременог света. Због тога је и велики

број међународних аката и закона присутан или директно инкорпориран у наша законодавно-правна решења која се примењују у области лова код нас. Национално законодавство прати уставна и законска решења у погледу изворних и пренесених права аутономних покрајина у делу газдовања, оснивања и других надлежности у области ловства и ловног туризма.

Наш покушај је био да кроз историјски приказ настанка и развоја ловног права дођемо до важећих закона, међународних аката и подзаконских прописа којих се у садашњем времену морамо придржавати и до којих је често тешко доћи у шуми важећих и неважећих, уставних и неуставних односно усклађених и неусклађених прописа.

## ЛИТЕРАТУРА

- Миодраг Зечевић (2003): Ловно законодавство Србије и Црне горе и Југославије, Међународне конвенције и аутономни прописи ловачких организација (1918-2000), Ловачки савез Србије, Београд, 2003. стр. 1-491,
- Закон о дивљачи и ловству у Србији објављен је у *Сл. гласнику РС бр. 18/2010.* од 26. марта 2010. године,
- Правилник о проглашавању ловостајем заштићених врста дивљачи, трајању ловне сезоне ловостајем заштићене врсте дивљачи у отвореним и ограђеним деловима ловишта и полигонима за лов дивљачи, као и мерама заштите и регулисања бројности популација трајно заштићених и ловостајем заштићених врста дивљачи. (Правилник је објављен у „*Сл. гласнику РС*”, број 75/10. од 20. октобра 2010. године),
- Ристић З. (2007): Ловство у Војводини, ПЧЕСА – Нови Сад, Развој ловственог права у Србији и Војводин, стр. 461- 468,
- “Службени лист ФНРЈ”, бр. 105/1947., бр. 16/1965., бр. 6/1973.,
- “Службени гласник РС”, бр. 53/1948., бр. 32/1949., бр. 12/1967., бр. 53/1972., бр. 24/1973., бр. 51/1976., бр. 30/1977., бр.23/1986., бр. 29/1988., бр.45/1989., бр.9/1992., бр. 39/1993., бр. 44/1993., бр. 53/1993., бр. 67/1993., бр. 84/1993., бр. 93/1993., бр. 13/1994., бр.14/1994., бр. 29/1994., бр. 33/1994., бр. 48/1994., бр. 11/1995., бр. 44/1998., бр. 22/1999., бр. 32/1999., бр. 19/2002., бр. 135/2004., бр. 91/2005., бр. 62/2006., бр. 88/2007., бр. 57/2008., бр. 36/2009., бр. 38/2009., бр. 41/2009., бр. 51/2009., бр. 72/2009., бр. 84/2009., бр. 85/2009., бр. 18/2010., бр. 30/2010., бр. 75/2010., број 80/2010., бр. 88/2010., бр. 13/2011.,
- „Службени гласник РС– Међународни уговор», бр. 102/2007.,
- “Службени лист“, бр. 225/1931.,
- “Службени листи ДФЈ” бр. 65/1945.,
- “Службени листи СФРЈ” бр.116/1965., бр. 42/1990., бр. 43/1986.,
- “Службени листи СФРЈ - Међународни уговори”, бр. 11/1986., бр. 8/1974., бр. 9/1977.,
- “Службени листи СФРЈ”, бр. 6/1973.,
- “Службени листи СРЈ - Међународни уговори“, бр. 11/2001.,
- “Новинама сербским” од 10. јунија 1840., бр. 24.,

„Српске новине», бр. 78/1904.,  
„Службене новине», бр. 285/1931.,  
„Службене новине Краљевине Југославије», бр. 13/1935.,  
„Службени лист САП Војводине“: бр. 22/1971., бр. 7/1972., бр. 8/1972., бр. 11/1972., бр.  
1/1973., бр. 6/1974., бр. 17/1974., бр. 20/1974., бр. 12/1976., бр. 11/1977., бр. 22/1977.,  
бр. 19/1989.  
Ловачке новине, бр.7-8/2000., бр.12/2000., бр. 1-2/2001., мај 2007.; бр.9-10/2008, сѝр.  
20., бр.9-10/2008, сѝр. 21.,  
Конвенција усвојена у Рамсару - Иран 2. фебруара 1971. године, а раѝификована  
1977. године,  
Лична документација аутора.